

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců Mgr. Tomáše Zubka a JUDr. Miroslavy Honusové v právní věci žalobce **MUDr. M. S.**, bytem N. 11, P., zastoupeného JUDr. Milanem Vašíčkem, advokátem se sídlem Lidická 57, Brno, proti žalované **České lékařské komoře** se sídlem Dolní nám. 38, Olomouc, zastoupené JUDr. Janem Machem, advokátem v Praze 1, Vodičkova 28, ve věci ochrany před nezákonným zásahem žalované,

t a k t o :

I. Žaloba **se z a m í t á .**

II. Žalobce je **p o v i n e n** zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení částku 9.630,- Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Jana Macha, advokáta v Praze 1, Vodičkova 28.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhal,

1) aby soud zakázal žalované, aby nadále zasahovala do práva žalobce na podílení se volbou na správě věcí veřejných spadajících do působnosti žalované prodlužováním volebních a funkčních období svých orgánů a funkcionářů nad dobu,

která pro ně byla příslušným předpisem stanovena jako délka volebního či funkčního období v okamžiku jejich zvolení,

2) aby soud zakázal žalované, aby nadále zasahovala do práva žalobce na život v demokratickém právním státě tím, že vůči němu uplatňuje veřejnou moc funkcionáři a orgány v době, která přesahuje období, která pro ně byla příslušným předpisem stanovena jako délka volebního či funkčního období v okamžiku jejich zvolení,

3) aby soud přikázal žalované, aby do dvou měsíců uvedla svůj stavovský předpis č. 2 – Volební řád České lékařské komory do stavu, v jakém byl před novelizací provedenou na sjezdu delegátů ČLK ve dnech 31.10.2003 – 2.11.2003.

Žalobce uvedl, že je lékařem a nuceným členem žalované (§ 3 odst.1 zákona č. 220/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů – dále jen zákon o komorách). Ve dnech 31.10. až 2.11.2003 se konal XV. sjezd delegátů České lékařské komory (dále též ČLK), který přijal novelu stavovského předpisu č.2 – Volebního řádu, na základě níž bylo volební období orgánů a funkcionářů ČLK prodlouženo ze 4 na 5 let, a to i volební období stávajícím orgánům a funkcionářům. Žalobce v obecné rovině nezpochybňuje pravomoc sjezdu delegátů novelizovat Volební řád, avšak delegáti prodloužili volební období sami sobě a to je v rozporu s ústavně garantovanými principy demokratického materiálního právního státu, konkrétně s principem vlády na čas (5 let považuje žalobce za volební období bezprecedentně dlouhé) a s principem svobodného přístupu k volbám a voleným funkcím. Voliči musí být v momentě volby známo, na jak dlouhou dobu svého zástupce volí. Pokud by došlo k prodloužení období nad dobu, na kterou byl funkcionář zvolen, jedná se o výkon mandátu, který nebyl odvozen z volby. Postup žalované byl podle žalobce protiústavní, když žalobci byly odepřeny volby v řádném a očekávaném termínu, v nichž mohl sám kandidovat či udělit hlas vybraným kandidátům. Zároveň dochází k výkonu veřejné moci, jež není odvozena od lidu. Žalobce dále namítl, že se sjezdu ve dnech 31.10. až 2.11.2003 účastnily převážně osoby bez mandátu delegáta. Většina z nich byla totiž podle žalobce zvolena okresními sdruženími v období podzim 1999 až jaro 2000 a v té době byla délka volebního období stanovena stavovským předpisem na 3 roky. Na tom nic nezměnila ani novela Volebního řádu s účinností od 1.11.2000 (změna délky volebního období na 4 roky), neboť ta neobsahovala žádné intertemporální ustanovení, takže funkce delegáta zanikly těmto osobám po 3 letech, tj. v období podzim 2002 až jaro 2003. Hlasování těchto osob na sjezdu ve dnech 31.10. až 2.11.2003 bylo proto nicotné a usnesení sjezdu včetně novelizace Volebního řádu tak bylo nicotné a neúčinné. U jednání žalobce uvedl, že byly splněny všechny podmínky nezákonného zásahu. Žalobce byl přímo zkrácen, když nemá možnost účastnit se voleb, byl přímo zkrácen na svém aktivním i pasivním volebním právu. Jde o zásah nezákonný, neboť je v rozporu s čl. 21 Listiny základních práv a svobod a s § 9 odst.1 písm. a) zákona o komorách. Jedná se o zásah, pokyn nebo donucení, když se nejedná o individuální rozhodnutí. Pokud jde o zásah, který byl zaměřen přímo proti žalobci, pak toto se sice nedá tvrdit, avšak je splněna druhá část této podmínky, a to, že v jeho důsledku bylo proti žalobci přímo zasaženo. Podle žalobce je splněna i poslední podmínka, když zásah trvá a hrozí jeho opakování.

Žalovaná ve vyjádření uvedla, že se žaloba netýká žádného nezákonného zásahu, pokynu ani donucení, které by bylo namířeno proti žalobci (tím méně přímo proti němu), ani v důsledku kterého by bylo proti žalobci přímo zasaženo, jak požaduje § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen s.ř.s.). Žaloba směřuje proti obsahu stavovského předpisu, který je nutno považovat za ekvivalent právních předpisů. Žalobce má možnost, jako každý jiný člen komory, uplatnit své názory, iniciovat odvolání kteréhokoli funkcionáře i orgánu, dát návrh na změnu stavovských předpisů. Žalobce se však nikdy o nic takového nepokusil a svých práv nevyužil. U jednání žalovaná doplnila, že namítaný zásah nebyl adresován přímo proti žalobci, ale byl adresován neurčitěmu počtu adresátů a dále, že zásah již zcela jistě netrvá, když ti konkrétní členové (ad 2. bod žalobního návrhu) již nejsou ve svých funkcích. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby.

V replice k vyjádření žalované žalobce potvrdil, že se neúčastní zasedání okresního sdružení žalované, nic nenavrhuje, nepokusil se prosadit volbu jiných funkcionářů nebo změnu stavovských předpisů. To, že žalobce nevyužívá své volební právo však neznámá, že o něj přišel a že „mu tedy nepřísluší si stěžovat“, ačkoli se sám volby účastnit nehodlá.

Krajský soud rozhodoval na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí (§ 87 odst.1 s.ř.s.) a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Podle § 1 odst.2 stavovského předpisu ČLK č. 2 – Volebního řádu ve znění od 1.11.2000, délka volebního období orgánů a funkcionářů v komoře činí 4 roky.

Podle usnesení XV. sjezdu ČLK konaného 31.10. až 2.11.2003, bod 8., písm.f), sjezd vyslechl a přijal : SP č.2 – Volební řád - § 1, odst.2 – délka volebního období se prodlužuje na 5 let. Viz příloha č.6 : Ustanovení § 1 odst.2 se mění takto: „(2) Délka volebního období orgánů a funkcionářů v komoře činí 5 let. Délka volebního období orgánů a funkcionářů zvolených na období 4 let se dnem účinnosti novely ust. § 1 odst.2 tohoto stavovského předpisu přijaté XV. sjezdem delegátů ČLK prodlužuje na 5 let.“

Ust. § 1 odst. 2 stavovského předpisu ČLK č. 2 – Volebního řádu se po této novele z roku 2003 do dne rozhodování soudu již nezměnilo.

Zásadní otázkou v tomto řízení bylo, zda konkrétní novelizace stavovského předpisu představuje nezákonný zásah ve smyslu § 82 s.ř.s. vůči žalobci.

Charakteristikou stavovského předpisu se podrobně zabýval Nejvyšší správní soud (dále jen NSS) v usnesení ze dne 25.2.2011 č.j. 5 Ao 1/2011-22, které se týkalo České advokátní komory. Podle NSS je stavovský předpis podzákonným právním předpisem, který vykazuje značnou podobu s obecně závaznými vyhláškami územní samosprávy, přičemž adresáty norem ve stavovských předpisech nejsou osoby nacházející se na určitém území, ale osoby vykonávající určité povolání.

V rozsudku ze dne 12.9.2009 č.j. 6 Aps 2/2007-138 se NSS zabýval tím, v jakých případech je soud ve správním soudnictví oprávněn posuzovat stavovské předpisy. Především by šlo o případy, kdy je k tomu soud výslovně zmocněn zákonem (poznámka soudu : např. zákonem č. 254/2000 Sb., o auditorech a o změně zákona č. 165/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů – srov. rozhodnutí Městského soudu v Praze sp.zn. 28 Ca 152/2001). Tak tomu ovšem v našem případě není, když žádným právním předpisem není soud výslovně zmocněn k posouzení stavovských předpisů České lékařské komory. Dále se správní soudnictví nevyhne posouzení stavovského předpisu v rámci přezkumu rozhodnutí jako individuálního aktu aplikace takového předpisu – což je praxe zcela běžná např. v případech přezkumu rozhodnutí o disciplinárních deliktech nebo rozhodnutí v oblasti ochrany hospodářské soutěže. Ani taková situace zde však nenastala. A konečně NSS nevyloučil, že by mohlo dojít k nezákonnému zásahu jako důsledku aplikace takového předpisu, ovšem za splnění podmínek výslovně stanovených v § 82 s.ř.s.

Podle § 82 s.ř.s., každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu, trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování.

Jak již vyslovil NSS v rozsudku ze dne 17.3.2005 č.j. 2 Aps 1/2005-65, ochrana podle § 82 a násl. s.ř.s. je důvodná tehdy, jsou-li - a to kumulativně, tedy zároveň - splněny následující podmínky : Žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením ("zásahem" správního orgánu v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka), přičemž „zásah“ v širším smyslu nebo jeho důsledky musí trvat nebo musí hrozit opakování „zásahu“ (6. podmínka). Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout.

Pokud jde o 4. podmínku, „zásah“ správního orgánu je judikaturou charakterizován jako aktivní úkon (nikoli nekonání), který je pro osoby, vůči nimž směřuje, závazný tak, aby tyto osoby na základě tohoto úkonu byly povinny něco dát, konat, nekonat (zdržet se) či strpět (srov. rozsudek NSS ze dne 16.1.2008 č.j. 3Aps 3/2006-54). Zároveň nesmí jít o rozhodnutí, tj. individuální správní akt, vydaný typicky jako výsledek určitého formalizovaného řízení. Obecně lze říci, že změnu Volebního řádu ČLK (prodloužení volebního období ze 4 na 5 let, a to i stávajícím funkcionářům a orgánům) by bylo možno podřadit pod pojem „zásahu“ v tomto smyslu, když se jedná o stavovský předpis (podzákoný právní předpis, nikoli rozhodnutí správního orgánu), vznikl aktivním jednáním delegátů sjezdu žalované a žalobce jako člen ČLK (jeden z množiny adresátů tohoto předpisu) je povinen se jím řídit, přinejmenším strpět stávající funkcionáře a orgány žalované. Z tohoto úhlu

pohledu by se také mohlo jednat o přímé zkrácení práv (1. podmínka), když povinnost vyplývá přímo z novelizovaného předpisu, bez nutnosti dalších (navazujících) úkonů správního orgánu.

V žádném případě však není naplněna 5. podmínka. Novelizace stavovského předpisu nebyla zaměřena přímo proti žalobci jako konkrétní osobě, nýbrž směřovala k širšímu okruhu adresátů – obecně ke všem členům žalované. Žalobce v řízení sice tvrdil, že v důsledku „zásahu“ bylo proti němu přímo zasaženo (druhá část podmínky), avšak toto tvrzení zůstalo ve zcela obecné rovině. Žalobce neuvedl, jak konkrétně bylo proti němu zasaženo (uvedl pouze bez dalšího, že mu byly odepřeny volby v řádném a očekávaném termínu, v nichž mohl sám kandidovat či udělit hlas vybraným kandidátům), naopak kladl důraz na principiální charakter porušení ústavních zásad. Žalobce potvrdil, že se neúčastnil zasedání příslušného základního článku žalované, nic nenavrhoval, nepokusil se prosadit volbu jiných funkcionářů nebo změnu stavovských předpisů. V řízení nebylo tvrzeno (natož pak prokázáno), že by ze strany funkcionářů či orgánů, fungujících „nad dobu“ svého zvolení, bylo vůči žalobci nějak konkrétně zasaženo (žalobci něco nařizováno atd.).

Vzhledem k tomu, že 6. podmínka přichází v úvahu až po splnění všech předchozích podmínek, lze uzavřít, že ani 6. podmínka nebyla v daném případě splněna. Jinými slovy, aby zásah trval (tím spíše, aby hrozilo jeho opakování), musel by nejprve vůbec nastat. V posuzované věci však takový zásah – zaměřený přímo proti žalobci – nenastal.

Splněním zbývajících dvou podmínek (č. 2 a 3) se soud nezabýval, neboť ochranu podle § 82 a násl. s.ř.s. již nelze (při absenci podmínky 5 a 6) poskytnout.

Soud se nezabýval ani námitkou žalobce, že se sjezdu účastnily převážně osoby bez mandátu delegáta (ani neprováděl důkazy k tomu navržené), neboť vyřešení této otázky je vzhledem k výše uvedenému podružné.

Soud proto v souladu s § 87 odst.3 s.ř.s. žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Jen na okraj považuje soud za vhodné vyjádřit se k polemice účastníků ohledně procesních náležitostí v této věci. Z žaloby je jednoznačně seznatelné, že ji podal žalobce jako fyzická osoba (ačkoli v ní nadbytečně uvedl své IČO). Žalobce zmocnil k zastupování ve věci advokáta, ten podepsal žalobu, plná moc byla přiložena, na tomto postupu neshledává soud nic protiprávního. V dané věci byla za žalovanou označena ČLK, která má podle zákona o komorách sídlo v Olomouci, Krajský soud v Ostravě je tedy v souladu s § 7 odst.2 s.ř.s. soudem místně příslušným (a nikoli, že by žalobce měl na výběr mezi zdejším soudem a soudem podle „skutečného“ sídla žalované v Praze, jak se žalobce domnívá). Návrh žalobce na ustanovení opatrovníka žalované pro řízení zamítl soud usnesením ze dne 17.10.2005 č.j. 22 Ca 3/2004-67.

Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 60 odst.1 s.ř.s. Žalované, která měla ve věci plný procesní úspěch, vznikly náklady spojené s právním

zastoupením, a to 3x 1.000,- Kč a 3x 75,- Kč za vyjádření k věci (v období od zahájení řízení do 31.8.2006) a 2x 2.100,- Kč a 2x 300,- Kč (v období od 1.7.2006 dosud) – za vyjádření k věci a za účast u jednání (v souladu s § 9 odst.3 písm.f/, § 11 odst.1 písm.d/, g/, § 13 odst.3 vyhlášky č.177/1996 Sb.). Tato částka byla zvýšena o 20%, když zástupce žalované je plátcem DPH. Soud proto závázal žalobce k zaplacení částky celkem 9.630,- Kč. Vzhledem k odlišné úpravě s.ř.s. a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších změn a doplnění (dále jen o.s.ř.), týkající se nabytí právní moci rozhodnutí (srov. § 54 odst. 5 s.ř.s., § 159, § 160 odst. 1 o.s.ř.), uložil soud žalobci povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku, a to dle § 64 s.ř.s. ve spojení s § 149 odst. 1 o.s.ř. k rukám advokáta, který žalovanou v řízení zastupoval.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku je **m o ž n o** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

V Ostravě dne 23. května 2011

JUDr. Monika Javorová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Tereza Polášková